

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кричківська О.В.

Тернопільський національний економічний університет

Розглянуто процес моделювання, а також практичне застосування моделі для вирішення проблеми формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності як складного і багатовимірного феномена. Узагальнено різні підходи щодо сутності процесу моделювання. Визначено основний компонентний склад моделі. Автор робить висновок про те, що модель формування міжкультурної комунікативної компетентності є відкритою, розгорнутою системою, що поєднує всі компоненти, активно розвивається і детермінується особливостями професійної діяльності. Модель формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності розроблена з урахуванням функціональних особливостей їх професійної діяльності. Кожен із компонентів моделі обумовлює і враховує сучасні вимоги щодо якісної підготовки студентів у вузі.
Ключові слова: моделювання, модель, міжкультурна комунікативна компетентність, фахівці зовнішньоекономічної діяльності, формування, компонент.

Постановка проблеми. Закономірним результатом розвитку світової спільноти є зближення країн і народів в економічній, політичній, освітній сферах для вирішення глобальних проблем. Все це ставить перед освітою досить складне завдання підготовки молоді до життя в полікультурному багатонаціональному просторі. Разом із шаном до національної культури важливо навчити майбутнього фахівця поважати особливості культури інших спільнот, допомогти подолати стереотипи і негативні уявлення про звичаї, традиції та поведінку представників інших культур. Це явище у педагогіці отримало назву міжкультурної комунікативної компетентності. Особливі умови вимагають нестандартного вирішення проблеми формування цієї компетентності. У зв'язку з цим, нами була зроблена спроба змоделювати процес формування міжкультурної комунікативної компетентності у вищому навчальному закладі економічного профілю.

Аналіз останніх досліджень. Питання підготовки студентів вищих навчальних закладів до участі в міжкультурній комунікації, у тому числі формування їхньої міжкультурної комунікативної компетентності, є предметом дослідження багатьох наук: філософії (М. Бахтін, В. Біблер, та ін.), культурології (Б. Єрасов, М. Каган, Ю. Лотман та ін.), антропології (Едвард Т. Холл, Ф. Клакхон, А. Кребер, Р. Портер, Л. Самовар та ін.), психології (М. Беннет, Л. Виготський та ін.), лінгвістики (М. Бергельсон, Є. Верещакін, В. Костомаров, О. Леонтович та ін.), методики викладання іноземних мов (М. Байрам, Ж. ван Ек, О. Тарнопольський, С. Тер-Мінасова, Л. Шерба та ін.), педагогіки (Ю. Караулов, Н. Маркова та ін.).

Учені розглядають процес формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів у контексті розвитку культурно-мовної особистості (Г. Єлізарова, І. Халеева), навчання методом критичного й порівняльного аналізу міжкультурної комунікації (М. Байрам), інтеграції міжкультурного потенціалу зі змістом професійної освіти (С. Амеліна, О. Зеліковська, та ін.), застосування міжкультурного підходу до освіти (Г. Захарова, Н. Маркова, С. Шехавцова та ін.).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Аналіз психологічної і педагогічної літератури свідчить, що проблема моделювання процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності є все ще актуальною, оскільки невирішеними зали-

шилися питання відповідності існуючих моделей сучасним вимогам і науковим підходам щодо якісної підготовки майбутніх фахівців ЗЕД у вищих навчальних закладах економічного профілю.

Метою статті є: обґрунтувати спробу моделювання процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності у вищому навчальному закладі економічного профілю на основі функціонального та середовищного підходів

Виклад основного матеріалу. При розкритті змістовного аспекту проектування ми звертаємося до понять «моделювання» і «модель», і тому виникає необхідність з'ясувати їхню сутність, визначити функції моделювання, структуру моделі, узгодити поставлене завдання із значенням міжкультурної комунікативної компетентності у професійній діяльності майбутніх фахівців. Проблему моделювання розглядали у своїх працях Т. Ващик, А. Дахин, О. Пирогова та ін. [1; 3; 10]. Вважається, що моделювання є методом дослідження об'єктів різної природи на їх аналогах (моделях), створюваних для визначення або утворення характерних ознак об'єктів, що існують або конструюються заново. Модель (від лат. *modulus* – міра, зразок, норма) може слугувати гносеологічним замісником оригінала на чотирьох рівнях: на рівні елементів, на рівні структур, на рівні поведінки чи функцій, на рівні результатів [14]. Ми погоджуємося з думкою В. Ясвіна, що модель постає як система, дослідження якої слугує засобом отримання інформації про іншу, як система, що є уявною або матеріальною, яка, відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна заміщати його таким чином, що її вивчення надає нову інформацію про об'єкт. У найбільш загальному розумінні модель визначають як аналог певного фрагменту природної чи соціальної реальності [14, с. 118].

Моделювання може слугувати: а) засобом відображення й перетворення об'єкта, який ще не існує в реальності; б) дослідницькою метою при визначенні стратегії інноваційних перетворень; в) засобом імітації реальних процесів тощо. Отже, моделювання вважається системою педагогічних об'єктів, яка відображає сутнісні властивості процесу/явища/феномена, створена з метою покращення, прискорення і розвитку означеного. На наше переконання, модель формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності – це інноваційна за змістом і структурою, динамічна система взаємопов'язаних педагогічних об'єктів, яка відображає найбільш

сутнісні властивості процесу, окреслює оптимальні умови його активізації та одночасно орієнтує на можливі шляхи досягнення кінцевої мети.

Модель формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності будується на основі теоретичного аналізу й експериментальних досліджень та є спробою подолати суперечність між об'єктивною потребою у фахівцях, які досягли належного рівня міжкультурної комунікативної компетентності, та існуючою системою підготовки студентів економічних спеціальностей, а також між новими вимогами і стандартами у сфері професійного ділового спілкування і недостатньою увагою до створення відповідних умов для формування МКК у ВУЗах.

Запропонована дидактична модель (рис. 1) є цілісним, відкритим, динамічним утворенням, яке дає можливість не тільки спрямувати процес формування МКК, а й визначити відповідність поставленої цілі кінцевому результату. У нашому дослідженні модель розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів: соціального замовлення, мети, змісту, принципів, методів, форм, засобів, результату, а також організаційно-педагогічних умов реалізації методики формування МКК, яка включає три умовних блоки: виділення цільової компоненти, процесуальний та оцінювальний. Виділення цільового компоненту експериментальної моделі передбачає визначення мети й завдань формування МКК майбутніх фахівців ЗЕД, які обумовлюються основними принципами, ключовими підходами та закономірностями процесу.

Сучасні тенденції суспільно-економічного життя в Україні та світі, потреба в розвитку та поглибленні розуміння місця і ролі людини в системі соціальних відносин, освітньо-професійних вимог щодо фахової підготовки майбутніх спеціалістів зовнішньоекономічної діяльності стали передумовами визначення мети – сформуванню міжкультурної комунікативної компетентності студентів у навчально-виховному процесі вищої школи та завдання – максимально сприяти розвитку полікультурних особистостей, майбутніх фахівців у сфері зовнішньоекономічної діяльності, здатних до міжкультурного діалогу, які володіють знаннями про особливості міжкультурної комунікації і можуть забезпечити комунікативні потреби у різних формах та стилях спілкування у професійній діяльності.

Важливими закономірностями процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності у межах нашого дослідження є наступні: зумовленість формування МКК суспільними потребами, залежність формування міжкультурної комунікативної компетентності від вікових, психологічних навчальних можливостей студентів, а також від рівня їх мотивації. Розвиток МКК обумовлюється також цілеспрямованою взаємодією викладача, студентів та об'єкту їх вивчення упродовж усього процесу.

Крім того, весь процес формування міжкультурної комунікативної компетентності підпорядковується провідним принципам дидактики (гуманізації, науковості, наочності, доступності та ін.), а також особливим принципам, які є вирішальними у процесі формування саме міжкультурної комунікативної компетентності. Серед них: принцип взаємозбагачення культур, «функціональної іншомовності», академічної мобільності, діалогічності, полілогічності, освітньої рефлексії, інноваційності навчання та принцип підвищення мотивації у процесі формування міжкультурної комунікативної компетентності.

Вирішальним фактором для створення моделі формування міжкультурної комунікативної

компетентності є структура МКК. Існують різні погляди на відбір компонентів та їх кількість у структурі міжкультурної комунікативної компетентності. Одні вчені (і таких багато) вважають, що складовими структури МКК є низка компетенцій (Г. Єлізарова, В. Нароліна, О. Леонтович) [4; 7; 12], інші виділяють у структурі міжкультурної комунікативної компетентності компоненти, на основі яких особистісно-діяльнісна концепція, наприклад, А. Карнишев, А. Купавская, І. Птіцина, А. Садохін та ін. [5, с. 99-106; 6; 11; 12]. Деякі вчені структуру міжкультурної комунікативної компетентності переконливо прирівнюють до структури діяльності. Ми ж, услід за М. Голованем, вважаємо, що структура МКК виводиться із функцій компетентності (мотиваційно-спонукальної, гностичної, діяльнісної, емоційно-вольової, ціннісно-рефлексивної, комунікативної – М. Головань [2, с. 23-30]). Окрім перелічених, у процесі нашого дослідження було виявлено і проаналізовано ще декілька функцій компетентності: корегуюча, соціокультурна, мобілізаційна, психолого-педагогічна, які стосуються особливостей сфери майбутньої фахової діяльності. Отже, виходячи із контекстного аналізу функцій компетентності, ми визначили основні компоненти структури МКК та згрупували їх у перелічені мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, культурно-поведінковий, функціонально-прагматичний, особистісно-розвивальний та рефлексивний блоки. Кожний з компонентів підібрали відповідно по два критерії та чотири показники і таким чином підготували діагностичний апарат дослідження.

Здобутки практиків щодо формування міжкультурної комунікативної компетентності, а також власний досвід, дозволили сформулювати організаційно-педагогічні умови (поетапна реалізація імерсійної складової у процесі підготовки майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності; організація віртуальних міжкультурних комунікативних зв'язків у навчальному середовищі ВНЗ-партнерів; проектування мовного/мовленнєвого дискурсу, який є максимально наближеним до професійного; впровадження веб-технологій та інноваційних форм організації навчального процесу, в основі яких міжнародна співпраця), спланувати та провести педагогічний експеримент, у ході якого апробувати обрані організаційно-педагогічні умови та методи, визначивши найбільш дієві та зробити спробу класифікувати їх відповідно до типу навчального середовища, у якому вони використовуються. Мається на увазі змодельоване в межах цього дослідження імерсійне, дискурсивне, віртуальне та інтерактивне навчальне середовище.

В основі імерсії – «ефект занурення» [13], який може проявлятися шляхом трансформації студента із зовнішнього спостерігача в активного учасника, та інші потенційні можливості, що є найбільш актуальними для нашого дослідження.

Поняття дискурсу в університетській освіті ще не є достатньо дослідженим, однак уже відомо, що у процесі навчання він відіграє подвійну роль: по-перше, дискурс є складником самого процесу навчання, з його допомогою і на його основі будується комунікація в аудиторії; по-друге, дискурс відображає рівень мовної опрацьованості та затребуваності інформації. Середовище, в якому відбувається пошук, опрацювання та обмін інформацією, називають дискурсивним. Слід зазначити, що дискурсивне середовище є середовищем самоорганізації, в якому активно використовуються експериментальні методи навчання.

Віртуальне середовище є також ефективним засобом розвитку міжкультурної комунікативної ком-

петентності фахівців, оскільки забезпечує доступ до віддалених модульних інформаційних ресурсів, синхронну/асинхронну міжкультурну комунікацію учасників навчального процесу, відкриває нові можливості тестування та адміністрування за допомогою експертів. Апробація методів у межах експерименту та аналіз експериментальних даних довели, що провідними методами формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності є метод «занурення», метод симуляцій та метод телеконференцій.

Інтерактивне навчальне середовище – унікальне методичне утворення, котре включає величезні масиви інформації, що дозволяє наповнювати навчально-виховний процес значним обсягом інфор-

мації як за кількістю, так і мобільністю пошуку та використання. Студенти одержують уяву про іншомовний простір, беруть участь у проєктах, форумах, чатах, що сприяє суттєвому підвищенню мотивації для їх самостійної пізнавальної діяльності під час навчання. В ході інтерактивного навчання відбувається інтерактивний діалог – активний обмін повідомленнями, між користувачами, які використовують інформаційну систему в режимі реального часу.

Можна з певністю відзначити притаманний методам навчання, які використовувались при підготовці майбутніх фахівців зовнішньоекономічного профілю, позитивний вплив на формування здатності майбутніх фахівців генерувати, структурувати та класифікувати ідеї, збирати та

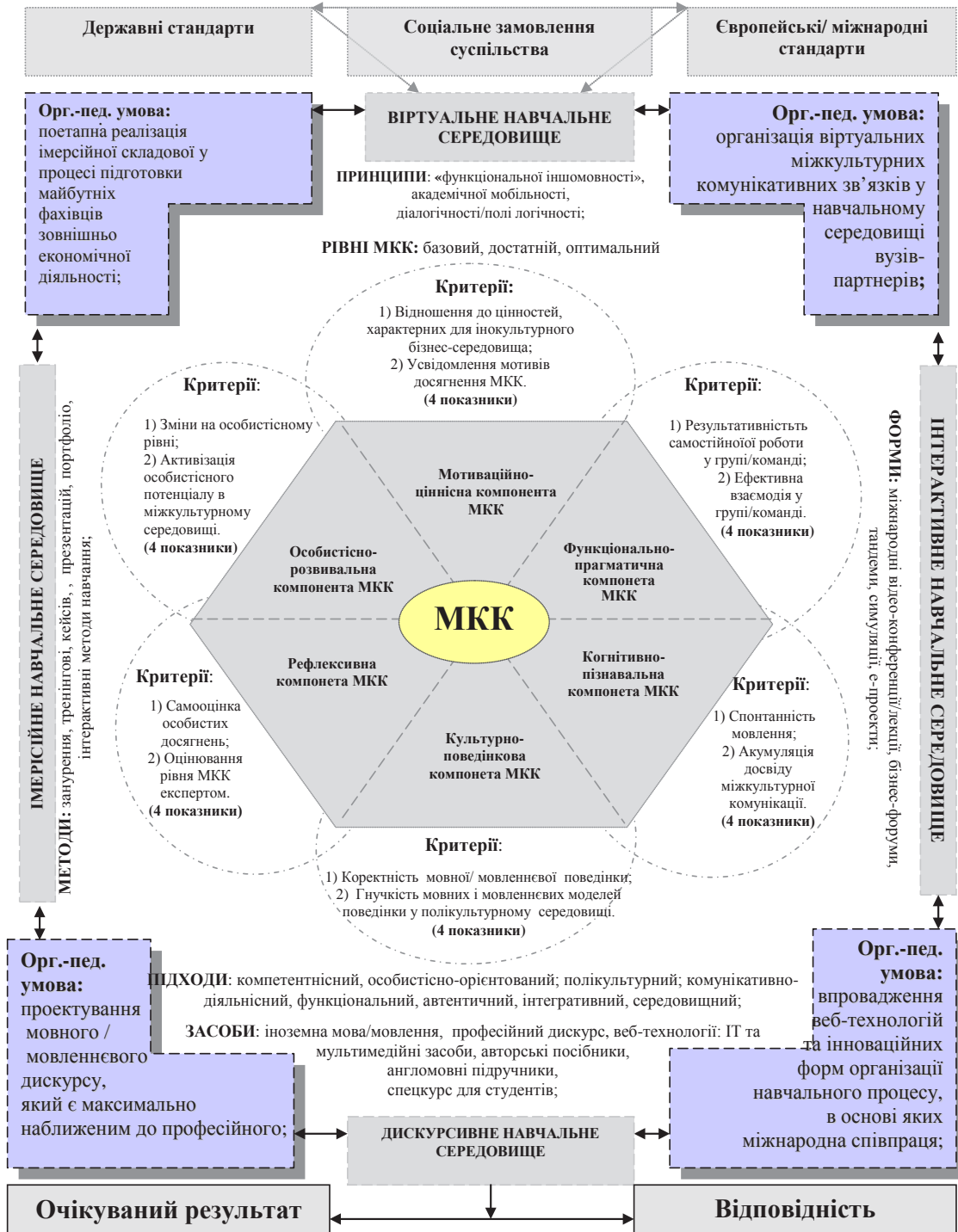

Рис. 1. Модель формування міжкультурної комунікативної (МКК) компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)

аналізувати інформацію, готувати альтернативні рішення, ефективно взаємодіяти із партнерами, вирішувати невідкладні проблеми.

Обрані методи формування МКК майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності були розподілені відповідно до типу навчального середовища:

1. Метод «часткового занурення», метод «повного занурення» у своїй країні, метод «повного занурення» за кордоном співвідноситься із імерсійним середовищем;

2. Ситуативне моделювання, колективно-групове навчання, опрацювання дискусійних питань – з інтраактивним;

3. Метод телеконференцій, інтернет-проектів, кооперативне навчання у віртуальному просторі потрібно віднести до віртуального середовища;

4. Тренінгові методи, метод кейсів та презентацій (у Т-групах) – до дискурсивного. Представлені інноваційні методи навчання виявилися серйозними чинниками розвитку міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності. Види контролю та оцінка діяльності студентів залежали від форм організації навчання і проводилася у таких формах: контроль та оцінка діяльності студентів колективом студентів, або студентами-експертами, самоконтроль та самооцінка діяльності студентом та поєднання контролю та самоконтролю у процесі викладання.

Система засобів формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності представлена у розробленій моделі відповідно до типу навчального середовища:

- імерсійні навчальні освітні проекти, програми та робочі програми дисциплін, міжнародні освітні проекти, програми обміну студентів, стажування за кордоном для викладачів та студентів;

- іноземна мова/мовлення, посібники (комунікативний та автентичний підходи), спецкурс для студентів, співпраця у роботі Т-груп;

- робота у віртуальних малих групах над виконанням спільних ситуаційних завдань, участь у міжнародних професійних інтернет-форумах і соціальних мережах, віртуальні проектні команди, створені під час стажування в іноземних компаніях;

- діалогові та полілогові засоби у мультикультурній міжгруповій взаємодії у полікультурному середовищі, взаємодія у роботі Т-груп, мобільність, міжкультурні зв'язки.

Основними засобами формування міжкультурної комунікативної компетентності у нашому дослідженні стали: іноземна мова/мовлення, імерсійні навчальні програми та ІТ-засоби. Формами реалізації засобів і методів формування міжкультурної комунікативної компетентності обрано систему тренінгів, розроблених відомими авторами і викладачами кафедри ділової комунікації: «Ефективні переговори», «Як подолати комунікативні бар'єри?», «Шляхи виходу з конфліктних ситуацій», «Тренінг ефективної співпраці між бізнесменом та перекладачем», «Тренінг міжкультурної комунікації», «Тренінг керування культурними відмінностями», «Тренінг керування часом». Ця система використовувалася нами у процесі формування майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності упродовж чотирьох етапів навчання: підготовчого, апробаційного, узагальнюючого та рефлексивного.

Розроблена нами дидактична модель процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності у студентів економічних спеціальностей:

- розкриває внутрішню структуру і логіку реалізації комплексного процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності, вказує на єдність, взаємозв'язок і взаємозалежність усіх його елементів;

- забезпечує значну інтенсифікацію процесу підготовки студентів економічних спеціальностей до міжкультурної комунікації у сфері професійної діяльності;

- адекватно і послідовно відображає процес формування міжкультурної комунікативної компетентності, що відповідає його меті на теоретичному, навчально-методичному та практичному рівнях;

- дозволяє гнучко і динамічно реагувати на зміни, що відбуваються у сфері зовнішньоекономічної діяльності, своєчасно відображати їх при моделюванні процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців;

- має властивість розширюватися, тобто уможливує доповнення новою інформацією про об'єкт, допускає корекцію або зміну існуючих елементів без порушення функціонування незмінної частини розробленої моделі, завдяки її «блоковій» структурі;

- піддається педагогічному управлінню.

Крім того представлена модель є відкритою системою, яка розвивається і має властивість змінювати свою структуру і параметри у зв'язку з часом, зміною пріоритетів і оновленню соціальному замовленню, яке відповідатиме сучасним потребам суспільства і міжнародним стандартам.

Отже, формування міжкультурної комунікативної компетентності, на нашу думку, – це складний, багатогранний, нелінійний процес цілеспрямованого навчання/учіння, який піддається моделюванню, педагогічному управлінню, корекції та оптимізації. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що процес міжкультурної комунікативної компетентності та її формування детермінується особливостями професійної діяльності: багатовекторністю, поліфункціональністю, постійними стресами, новизною завдань, складністю суб'єкт-суб'єктної взаємодії у міжкультурному просторі, культурними відмінностями середовища. А сформована міжкультурна комунікативна компетентність є однією із умов конструктивної професійної діяльності майбутніх фахівців у сфері зовнішньоекономічної діяльності, визначає взаємовідносини між діловими партнерами, які розмовляють різними мовами, обов'язкової норми і правила комунікативної поведінки.

Висновки. Отже приходимо до висновку, що дидактична модель процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів зовнішньоекономічної діяльності є відкритою, розгорнутою системою, що координується комплексами знань, які охоплюють: визначення культурологічних основ, загальнодидактичної мети, концептуальних підходів, структури міжкультурної комунікативної компетентності і системи принципів, включає розробку змістової компоненти, організаційно-педагогічних умов, критеріально-діагностичного апарату, моделювання відповідного навчального середовища, забезпечення очікуваного результату. Реалізація такої моделі дає можливість зробити ціленаправленим процес формування міжкультурної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності. Наступним кроком у дослідженнях моделювання процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності має стати практична реалізація та експериментальна перевірка її ефективності в умовах професійної підготовки майбутніх фахівців до зовнішньоекономічної діяльності.

Список літератури:

1. Ващик Т. І. Моделирование у навчально – виховному процесі вищої школи / Т. І. Ващик // Нові технології навчання. – К. : НМЦО, 2005. – Вип. 41. – С. 147-158.
2. Головань М. С. Компетенція і компетентність : досвід теорії, теорія досвіду / М. С. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 23-30.
3. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и... неопределенность / А. Н. Дахин // Школьные технологии. – 2002. – № 2. – С. 62-67.
4. Елизарова Г. В. Формирование межкультурной компетенции студентов в процессе обучения иноязычному общению : автореф. дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Г. В. Елизарова. – СПб., 2001. – 38 с.
5. Карнышев А. Д. Личность и межкультурная компетентность // Психология в экономике и управлении, 2009, № 2. – С. 99-106.
6. Купавская А. С. Развитие этнокультурной компетентности подростка методом социально-психологического тренинга: Автореф. дис. канд. психологических наук. – Москва, 2008. – 26 с.
7. Леонтович О. А. Введение в межкультурную коммуникацию: учебн. пособ. / О. А. Леонтович. – М. : Гнозис, 2007. – 386 с.
8. Наролина В. И. Межкультурная коммуникативная компетентность как интегративная способность межкультурного общения специалиста [Электронный ресурс] / В. И. Наролина // Электронный журнал «Психологическая наука и образование», 2010. – № 2. – Режим доступа : <http://www.psyedu.ru> – Назва з екрану. – Дата звернення : 8.10.12.
9. Научно-технический прогресс: словарь / В. Г. Горохов, В. Ф. Халипов. – М. : Политиздат, 1987. – 336 с. – С. 142-143.
10. Пирогова О. В. Моделирование в образовании / О. В. Пирогова // Инновации в образовании. – 2004. – № 5. – С. 36-40.
11. Птицына И. Ф. Педагогические условия формирования межкультурной компетенции вторичной языковой личности студентов (на материале изучения японского языка и культуры): Автореф. дис... канд. пед. наук. – Якутск, 2008. – 25 с.
12. Садохин А. П. Межкультурная компетентность: сущность и механизмы формирования: автореф. дисс. на соиск. ученой степени д-ра культурологии : 24.00.01 / Александр Петрович Садохин. – М., 2008. – 40 с.
13. Тарнопольский О. Б. Методика обучения английскому языку для делового общения / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. – К. : Ленвит, 2004. – 192 с.
14. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию / В. А. Ясвин. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Смысл, 2001. – 366 с.

Крычківська О.В.

Тернопільський національний економічний університет

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ФОРМИРОВАНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

Рассмотрен процесс моделирования, а также практическое применение модели для решения проблемы формирования межкультурной коммуникативной компетентности будущих специалистов внешнеэкономической деятельности как сложного и многомерного феномена. Проводится анализ различных подходов к сущности процесса моделирования. Определен основной компонентный состав модели. Автор делает вывод о том, что модель формирования межкультурной коммуникативной компетентности является открытой, развернутой системой, объединяющей все компоненты, активно развивается и детерминирована особенностями профессиональной деятельности. Модель формирования межкультурной коммуникативной компетентности будущих специалистов внешнеэкономической деятельности разработана с учетом функциональных особенностей их профессиональной деятельности. Каждый из компонентов модели обуславливает и учитывает современные требования к качественной подготовке студентов вузов.

Ключевые слова: моделирование, модель, межкультурная коммуникативная компетентность, специалисты внешнеэкономической деятельности, формирования, компонент.

Krychkiwska O.V.

Ternopil National Economic University

MODELING THE PROCESS OF INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Summary

The modeling of the process and practical application of the model of intercultural communicative competence formation of the international economic activity future specialists is observed as a complex and multidimensional phenomenon. Different approaches to nature of the modeling process are analyzed. The main components of the model composition are determined. The author concludes that the model of intercultural communicative competence is an open, overarching system that combines all the components, is developed and determined by the peculiarities of professional activity. The model of formation of intercultural communicative competence of the future specialists of international economic activity is designed to meet the functional characteristics of their professional activity. Each component of the model is determined and takes into account modern requirements to the students' training quality at the university.

Keywords: modeling, model, intercultural communicative competence, specialists of international economic activity, formation, component.